

«Παρεμβαίνοντες...»

Φιλοκαλικός Φωτισμός

Τὸ δεύτερο μισό τοῦ 18ου αἰῶνος ἀναπτύχθηκε στὸ Ἅγιον Ὄρος μιὰ πνευματικὴ κίνηση, πὺ ἐπεκτάθηκε καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτό, ἡ λεγόμενη νηπτικὴ καὶ φιλοκαλικὴ κίνηση καὶ παράδοση, στὴν ὁποία συγκαταλέγονταν πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, κυρίως Ἱερομόναχοι καὶ Μοναχοί. (...)

Ἡ πνευματικὴ αὐτὴ κίνηση δὲν μπορεῖ νὰ κλεισθῆ μέσα στὸν χαρακτηρισμὸ «Κολλυβάδες», ἀλλὰ ὅσοι συγκαταλέγονταν στὴν πνευματικὴ αὐτὴ κίνηση πρέπει νὰ ὀνομασθοῦν Φιλοκαλικοὶ Πατέρες, γιατί, ὅπως ἀποδείχθηκε, βοήθησαν πολὺ τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τὸ Γένος νὰ παραμείνουν στὴν Πίστη τῶν Πατέρων τους καὶ

νὰ διαφυλάξουν τὴν πνευματικὴ ταυτότητά τους. (...)

Εἶναι γνωστὸν ὅτι στὴν Δύση ἀναπτύχθηκε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Διαφωτισμὸς ὡς ἀντίδραση στὴν μεταφυσικὴ θεολογία τῆς Δύσεως, ὁ ὁποῖος Διαφωτισμὸς ἔδινε προτεραιότητα στὸν ὀρθὸ λόγον καὶ τὶς αἰσθήσεις. **Τ**ὶς ἀρχὲς τοῦ Διαφωτισμοῦ προσπάθησαν νὰ περάσουν μέσα στὸν χῶρον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς, μὲ τὸν λεγόμενον «νεοελληνικὸ διαφωτισμὸ», Ἕλληνες λόγιοι πὺ σπούδαζαν στὴν Δύση καὶ διακατέχονταν ἀπὸ ἀρχαιολατρεία.

Πρὸς ἀντιμετώπιση τοῦ κινήματος τοῦ νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ ἐργάσθηκαν οἱ Φιλοκαλικοὶ-Κολλυβάδες Πατέρες πὺ διακόνησαν τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ μὲ διαφόρους τρόπους. (...)

Οἱ Φιλοκαλικοὶ Πατέρες, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖο ἄφησαν, **π**ρόβαλαν τὴν ἐμπειρικὴ θεολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως τὴν συναντοῦμε στὰ κείμενα τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς βίους τῶν Ἁγίων· **ἀ**ντέταξαν στὸν δυτικὸ σχολαστικισμὸ τὰ ἐμπειρικὰ κριτήρια τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, τὸν ἡσυχαστικὸ τρόπο ζωῆς· (...) **σ**τοὺς κατὰ κόσμον σοφοὺς, τοὺς θεουμένους Ἁγίους καὶ τοὺς Νεομάρτυρες· **ἐ**ξισορρόπησαν, ὡς πατερικοί, τὸν ἀνατρεπτικὸ φιλευθερισμὸ μὲ τὸν τυποποιημένον συντηρητισμὸ· **σ**υνέδεσαν τὸ Δόγμα μὲ τὸ ἦθος...

*Ναυπάκτου Ἱεροθέου,
Παλαιὰ καὶ Νέα Ρώμη*

28.10.2018 ἐκ. ἡμ.,

† Ἁγίων Μαρτύρων Τερεντίου καὶ Νεονίλλης